

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Kokkuvõte Euroopa Andmekaitseinspektori arvamusest komisjoni teatise kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Uus ajastu lennunduses. Lennundusturu avamine kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide tsiviilkasutusse võtmiseks ohutul ja jätkusuutlikul viisil”

(Arvamuse täistekst (inglise, prantsuse ja saksa keeles) on Euroopa andmekaitseinspektori veebilehel www.edps.europa.eu)

(2015/C 48/04)

I. Sissejuhatus

I.1. Konsulteerimine Euroopa Andmekaitseinspektoriga

8. aprillil 2014 võttis komisjon vastu teatise Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Uus ajastu lennunduses. Lennundusturu avamine kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide tsiviilkasutusse võtmiseks ohutul ja jätkusuutlikul viisil” (edaspidi „teatis”) ⁽¹⁾.
- Kaugjuhitavate õhusõidukite süsteem tähendab õhusõidukeid, mis lendavad ilma piloodita pardal. Enamasti ei kasutata neid tavalise õhusõidukisüsteemina, vaid võivad kanda näiteks kaameraid, mikrofone, andureid ja GPS-seadmeid, mis võivad töödelda isikuandmeid.
- Nagu märgitakse arvamuses, kohaldatakse selle tekkiva tehnikavaldkonna suhtes Euroopa inimõiguste konventsiooni artikliga 8 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 7 ja 8 tagatud era- ja perekonnaelu kaitse ning isikuandmete kaitse õigust. Kuivõrd kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemid võivad samuti riivata era- ja perekonnaelu kaitse ning isikuandmete kaitse õigust sama raskelt nagu Euroopa Kohtu otsustes *Digital Rights Ireland* ⁽²⁾ ja *Google Spain vs. AEPD* ⁽³⁾ käsitletud elektroonilised sidevahendid, tuleb valdkonda käsitleda ettevaatlikult.
- Euroopa Andmekaitseinspektoril on seetõttu hea meel, et komisjon selle teatise suhtes temaga konsulteeris.

IV. Järeldused

- Euroopa Andmekaitseinspektoril on hea meel, et komisjon on temaga selle teatise suhtes konsulteerinud, ja rõhutab, et kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide tsiviilkasutus hõlmab kõiki sõjalise kasutusega hõlmamata valdkondi ega piirdu seega kaubandusliku kasutusega. Ta kiidab heaks ka selle, et teatises pööratakse tähelepanu peale kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide tsiviilkasutuse sotsiaal- ja majandushüvede ka eraelu puutumatusetele, andmekaitsele ja turvalisusele kui põhielementidele, millega tagatakse nende süsteemide leviku vastavus nõuetele.
- Kaugjuhitavate õhusõidukite süsteeme tuleb eristada lennukitest ja videovalvesüsteemidest, sest kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide mobiilsuse ja diskreetsuse tõttu saab neid kasutada ka paljudes muudes olukordades. Peale selle saab neid kombineerida muu tehnikaga, näiteks kaameraseadmetega, Wi-Fi-andurite, mikrofonide, biomeetriliste sensorite, GPS-süsteemide, IP-aadresse lugevate süsteemide ja RFID-jälgimissüsteemidega, mis kõik võimaldavad töödelda isikuandmeid ja moodustada võimsaid jälgimisvahendeid.

⁽¹⁾ COM(2014) 207 (final), 8.4.2014.

⁽²⁾ Euroopa Kohtu (suurkoda) 8. aprilli 2014. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-293/12 ja C-594/12: *Digital Rights Ireland Ltd. vs. Minister for Communications, Marine and Natural Resources, Minister for Justice, Equality and Law Reform, The Commissioner of the Garda Síochána, Iirimaa ja The Attorney General ja Kärntner Landesregierung, Michael Seitlinger, Christof Tschohl jt* (High Court of Irelandi (Iirimaa) ja Verfassungsgerichtshof (Austria) eelotsusetaotlused).

⁽³⁾ Euroopa Kohtu 13. mai 2014. aasta otsus kohtuasjas C-131/12: *Google Spain SL, Google Inc. vs. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD)*.

67. Euroopa Andmekaitseinspektor soovib seetõttu rõhutada, et kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide kasutusala, mis sisaldavad isikuandmete töötlemist, riivad enamikul juhtudel Euroopa inimõiguste konventsiooni (edaspidi „konventsioon”) artikliga 8 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artikliga 7 tagatud era- ja perekonnaelu kaitse õigust, sest ohustavad Euroopa Liidus igapäevale tagatud eraelu puutumatus ja kaitse õigust ning nende kasutamist saab seetõttu lubada ainult teatud tingimustel ja kaitsemeetmete olemasolul. Kui isikuandmeid töödeldakse Euroopa Liidus käitatava kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemi abil, nagu tavaline, kehtib harta artiklis 8 sätestatud isikuandmete kaitse õigus ja tuleb järgida Euroopa Liidu andmekaitseraamistikku.
68. Sel põhjusel kohaldatakse praktikas juhul, kui kaugjuhitavate õhusõidukite süsteeme kasutavad eraisikud, tavaliselt direktiivi 95/46/EÜ nõudeid ja harva isiklike eesmärkide erandit. Isikuandmete töötlemine peab igal juhul olema igati seaduslik, mis on andmekaitse-eeskirjade eeltingimus. See tähendab ka, et tuleb järgida ka näiteks tsiviil- ja kriminaalõiguse, intellektuaalomandi, lennunduse ja keskkonnaõiguse asjakohaseid eeskirju.
69. Isikuandmete töötlemine kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemi abil kaubanduslikus või kutsetegevuses peab vastama riiklikele õigusaktidele, millega võeti üle direktiiv 95/46/EÜ.
70. Peale selle soovib Euroopa Andmekaitseinspektor meenutada, et andmete üksnes avaldamine internetis või ajalehes ilma eesmärgita avalikustada teavet, arvamusi või ideid ei kuulu direktiivi 95/46/EÜ artiklis 9 ajakirjanduse suhtes sätestatud erandi alla.
71. Eraelu puutumatus põhioõigust tuleb kaitsta ka kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide kasutamisel õiguskaitses, nii et see tegevus peab põhinema selgetel ja kättesaadavatel õigusaktidel, olema õiguspärase eesmärgiga ja demokraatlikus ühiskonnas vajalik ning taotletava eesmärgiga proportsionaalne. Kui selle tulemusel töödeldakse isikuandmeid, kohaldatakse selle suhtes Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu tasandil sätestatud andmekaitsemeetmeid.
72. Kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide kasutamisel luureks tuleb järgida vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet.
73. Arvestades eraelu puutumatus, andmekaitse ja turvanõuete tungivat vajadust seoses selle uue ja suure sekkumispotentsiaaliga tehnikaga, toetab Euroopa Andmekaitseinspektor komisjoni kavatsust kõrvaldada pädevuslünk, mis on jäänud reguleerimise alt välja massiga alla 150 kg kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemid.
74. Euroopa Andmekaitseinspektor kiidab heaks ka algatused ja teabeprojektid kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide kasutuselevõtuga Euroopa Liidu tsiviilturul.
75. Euroopa Andmekaitseinspektor soovib, et komisjon julgustaks kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide tootjaid rakendama eraelu kavandatud puutumatus ja vaikimisi tagamise põhimõtteid ning vastutavaid andmetöötlejaid hindama andmekaitsemõju, kui töötlemistoimingud ohustavad olemuse, ulatuse või eesmärkide tõttu konkreetselt andmesubjektide õigusi ja vabadusi.
76. Vaja on ka välja töötada meetmed, millega määratakse kindlaks kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemi vastutavad andmetöötlejad.

Brüssel, 26. november 2014

Euroopa Andmekaitseinspektori asetäitja

Giovanni BUTTARELLI
